

УКАЗАНИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ СРЕЩУ РИСКА ОТ
ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ, ФИНАНСИРАНЕ НА ТЕРОРИЗМА И НА
РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ОРЪЖИЯ ЗА МАСОВО УНИЩОЖЕНИЕ

Задължителни мерки по Закона за мерките срещу изпиране на пари (ЗМИП) и Закона за мерките срещу финансиране на тероризма и на разпространението на оръжия за масово унищожение (ЗМФТРОМУ) за лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП - пощенските оператори, лицензирани да извършват пощенски парични преводи съгласно Закона за пощенските услуги (ЗПУ) и техните представители по чл. 22 от същия закон, на които е възложено изпълнението на отделни дейности от пощенската услуга, свързани с осъществяването на пощенски парични преводи

При извършването на дейността си „осъществяване на пощенски парични преводи (ППП)“ лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са задължени да прилагат най - малко следните мерки за превенция на използването на пощенската мрежа за целите на изпирането на пари:

1. комплексна проверка на клиентите;
2. събиране и изготвяне на документи и друга информация при условията и по реда на ЗМИП;
3. съхраняване на събраните и изготвените за целите на ЗМИП документи, данни и информация;
4. оценка на риска от изпиране на пари и финансиране на тероризма (ФТ);
5. разкриване на информация относно съмнителни операции, сделки и клиенти;
6. разкриване на друга информация за целите на ЗМИП.

Тези мерки са задължителни и за регистрираните в чужбина клонове на лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП, както и за регистрираните в страната клонове на чуждестранни лица, попадащи в кръга на посочените в чл. 4, т. 7.

Настоящите указания съдържат обобщение на основните елементи на превенция на изпирането на пари и мерки за контрол, предотвратяване и разкриване на действия, насочени към финансиране на тероризма и на разпространение на оръжия за масово унищожение, съгласно изискванията на ЗМИП, Правилник за прилагане на ЗМИП (ППЗМИП), Закона за мерките срещу финансиране на тероризма и на разпространението на оръжия за масово унищожение (ЗМФТРОМУ) и другите нормативни актове в сферата на превенцията и борбата с изпирането на пари, финансиране на тероризъм и финансиране на разпространението на оръжия за масово унищожение (РОМУ). При прилагане на конкретните мерки следва да бъдат изпълнявани съответните законови процедури.

Мерките по чл. 3, ал. 1 от ЗМФТРОМУ (ЦФС – целеви финансови санкции) включват:

1. блокиране на средства и други активи;
2. забрана за предоставяне на финансови услуги, средства и други активи.

Лицата, изпълнили мярка по ал. 1, включително в случаите на опит за извършване на сделка или операция с финансови средства и други активи, незабавно уведомяват за това министъра на вътрешните работи, министъра на финансите, председателя на Държавна агенция "Национална сигурност" и Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество. Блокирането по ал. 1 има действие на запор или възбрана.

ЗМФТРОМУ включва две групи мерки спрямо лицата, които са задължени да ги прилагат:

- Целеви финансови санкции за финансиране на тероризъм и на РОМУ (част, базирана на правилото) за всички физически и юридически лица в България, не само за задължените лица по чл. 4 от ЗМИП – блокиране на активи, забрана за предоставяне на активи и услуги на санкционирани лица по съответните санкционни режими на ЕС, ООН и България и освобождаване на блокираните активи, уведомяване на компетентните органи за изпълнена мярка и др. (основно чл. 3, 4б, 4в, 5, 6, 7, 8 и 12 от ЗМФТРОМУ).

- Превантивни мерки срещу ФТ само за задължените лица по чл. 4 от ЗМИП (част, базирана на риска). Частта на ЗМФТРОМУ с превантивните мерки срещу ФТ (основно чл. 9, ал. 2 – 16) препраща към разпоредби (цели глави и раздели) от ЗМИП. Двете части на ЗМФТРОМУ (и съответните разпоредби на ЗМИП) въвеждат взаимосвързан и допълващ се комплекс от мерки за задължените лица по чл. 4 от ЗМИП срещу финансирането на тероризма и на РОМУ.

Указанията са структурирани в шест части:

I. Разработване на Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари, финансирането на тероризма и на РОМУ, оценка на риска, клиентски досиета (образци).

II. Извършване комплексна проверка на клиента.

III. Уведомяване за съмнителни сделки/операции и клиенти, за приложена мярка по блокиране или забрана за предоставяне на средства, други активи и финансови услуги.

IV. Прилагане на мерките по чл. 3, ал. 1 от ЗМФТРОМУ от задължените лица.

V. Обучения на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП и ЗМФТРОМУ.

VI. Съхраняване на информация.

I. Разработване на Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари, финансирането на тероризма и на пролиферацията, оценка на риска, клиентски досиета (образци).

Всички лица по чл. 4, т. 7 от ЗМИП приемат Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма по чл. 101 от ЗМИП (вътрешни писмени политики, процедури и механизми за контрол за предотвратяване на изпиране на пари и финансиране на тероризма).

Минималното съдържание на вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма следва да съответства на изискванията на чл. 101, ал. 2 от ЗМИП:

1. ясни критерии за разпознаване на съмнителни клиенти и съмнителни операции или сделки, свързани с изпиране на пари, наличие на средства с престъпен произход и финансиране на тероризъм;

2. реда за използването на технически средства за предотвратяване и разкриване изпирането на пари и финансирането на тероризма;

3. система за вътрешен контрол върху изпълнението на задълженията, установени в ЗМИП, ЗМФТРОМУ и в актовете по прилагането им;

4. реда за извършване на преглед, проверка и оценка на правилата, процедурите и изискванията по тази алинея, от вътрешния контрол върху изпълнението на задълженията по т. 3;

5. възможност за извършването на независим одит, при който да се проверяват и оценяват правилата, процедурите и изискванията по тази алинея, когато това е целесъобразно с оглед на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4;

6. вътрешната система по чл. 42;

7. вътрешна система за оценка на риска и определяне на рисковия профил на клиентите;

8. пропорционални на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4 политики, механизми за контрол и процедури за ограничаване и ефективно управление на рисковете от изпиране на пари и финансиране на тероризма, установени на равнището на Европейския съюз, на национално равнище, както и на равнище задължен субект;

9. правила и организация за изпълнение на задълженията за изясняване произхода на средствата и източника на имущественото състояние;

10. условията и реда за събиране, съхраняване и разкриване на информация;

11. времевите интервали, през които се преглеждат и актуализират поддържаните бази от данни и клиентските досиета в изпълнение на чл. 15 и 16, при съобразяване на установеното и документирано по реда на чл. 98 ниво на риска за клиентите и деловите взаимоотношения;

12. разпределението на отговорността за прилагане на мерките срещу изпирането на пари и на мерките срещу финансирането на тероризма по клоновете на лицето по чл. 4 и мерки, включващи процедури за оценка на риска по отношение на клонове и дъщерни дружества при условията на чл. 7, ако има такива;

13. правилата за организиране и за работа на специализираната служба по чл. 106, политики и процедури за проверка на професионалната компетентност и надеждността при наемане и текуща оценка на служителите в специализираната служба, както и правилата за проверката и обучението на тези служители; за целите на проверката по изречение първо може да се изисква и свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ за лицата, които не са български граждани;

14. политики и процедури за проверка на професионалната компетентност и надеждността при наемане и текуща оценка на останалите служители, чиито служебни задължения по преценка на лицето по чл. 4 или на ръководителя на специализираната служба по чл. 106 биха могли да имат отношение към контрола и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и правилата за обучението на тези служители, като за целите на проверката може да се изисква и свидетелство за съдимост или друг аналогичен документ за лицата, които не са български граждани;

15. разпределението на отговорността на представителите и служителите на лицето по чл. 4, както и на лицата в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за изпълнението на задълженията, установени в ЗМИП, в ЗМФТРОМУ и в актовете по прилагането им, както и данни за контакт с лицето по чл. 4 и с отговорните му представители и служители и лица в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за целите на ЗМИП, на ЗМФТРОМУ и на актовете по прилагането им;

16. пропорционална на размера и естеството на стопанската дейност на лицето по чл. 4 процедура за анонимно и независимо подаване на вътрешни сигнали от служители или лица в сходно положение, ангажирани в неговата дейност на друго основание, за нарушения на ЗМИП, ЗМФТРОМУ и актовете по прилагането им, включително сигнали за съществуващо съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризма;

17. оценката по чл. 98;

18. правилата за обмен на информация в рамките на групата за целите на чл. 46, ал. 4, чл. 57, чл. 66, ал. 1, т. 4, чл. 72, ал. 6 и 7 и чл. 80, ал. 3 от ЗМИП, както и на чл. 9, ал. 13 - 15 от ЗМФТРОМУ и правилата за защита на обменяната в рамките на групата информация, когато е приложимо;

19. други правила, процедури и изисквания съобразно особеностите на дейността на лицето по чл. 4.

Тези политики, процедури и механизми за контрол включват:

- процедура за комплексна проверка на клиента, включително процедури за идентификация, проверка на идентификацията на клиента и проверка за съвпадение със санкционни списъци (скрининг) когато се предоставя ППП за сума, равняваща се на левовата равностойност над 5 000 евро при плащане в брой;
- процедура за уведомяване на специализирана административна дирекция „Финансово разузнаване“ в Държавна агенция „Национална сигурност“ (САД ФР – ДАНС) и изпращане на информация, данни и документация към САД ФР – ДАНС;
- процедура за обработка или предприемане на допълнителни действия във връзка със съмнителното действие или операция, включително мерки за предотвратяване на по нататъшни действия във връзка със съмнително действие или операция;
- определяне на лице, което да осъществява вътрешния контрол по изпълнението на задълженията, определени в ЗМИП, ППЗМИП и ЗМФТРОМУ, както и да осигурява условия за тяхната работа;
- организиране и финансиране на програмата за обучение на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП;
- създаване на адекватни органи за регулярен вътрешен контрол за изпълнение на задълженията, определени в ЗМИП;
- прилагане на индикатори (критерии), в т.ч. и специфични индикатори на пощенските оператори, извършващи ППП за идентифициране на лица и преводи, по отношение на които има основание да се подозира изпиране на пари, финансиране на тероризъм и на пролиферация;
- процедури за събиране и съхраняване на данни, защита и съхранение на данни в съответствие със закона и процедура за предотвратяване на неототоризиран достъп;
- извършване на действия и други мерки съгласно ЗМИП, ЗМФТРОМУ и актовете по прилагането им.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП могат да създадат специализирани служби по чл. 106 от ЗМИП или да изпълняват лично или чрез лицата, които ги представляват и управляват вътрешния контрол по изпълнението на задълженията си по ЗМИП и правилника за прилагането му.

Оценка на риск от изпиране на пари, финансиране на тероризъм и на пролиферация.

Рискът от изпиране на пари, ФТ и ФП се изразява във вероятността клиентът да използва пощенската мрежа за изпиране на пари или финансиране на терористични действия и/или лица, което от своя страна би застрашило икономическата стабилност на пощенските оператори или доверието в пощенския сектор като цяло. От пощенските оператори, извършващи пощенски парични преводи и техните представители се очаква в рамките на функционирането на системите за контрол да съблюдават широк спектър от възможни рискове от изпиране на пари, финансиране на тероризъм и на пролиферация, измами, злоупотреба с вътрешна информация.

Основни понятия за услугата ППП по смисъла на ЗПУ:

1. „Пощенски паричен превод“ е пощенска услуга, при която в точка за достъп до мрежата на пощенски оператор, лицензиран по чл. 39, т. 3 от ЗПУ, подателят подава

парична сума в брой и нарежда по електронен път или писмено на хартиен носител пълната сума да бъде изплатена в брой на получателя без никаква удържа.

2. „Наложен платеж“ е допълнителна услуга, при която пощенската пратка се доставя на получателя срещу заплащане на определена от подателя сума.

3. „Подател на ППП“ е физическо или юридическо лице, което изпраща пощенски паричен превод.

4. „Получател на ППП“ е физическо или юридическо лице, посочено в адреса на пощенски паричен превод, за което е предназначен.

Пощенските парични преводи включват както трансакции на територията на Европейската общност, така и трансфери извън рамките на Общността. Тъй като този вид преводи не включва физическо придвижване на валута, той се счита за бърз и сигурен метод за трансфер на парични стойности от едно място до друго.

Пощенският паричен превод е незабавен и предпочитан начин за трансфер на средства. Затова е необходимо да се изградят защитни системи срещу използването на паричните преводи за финансиране на терористични действия и за изпиране на пари. За целта е необходимо да се осигури предаването на основната информация от пощенския оператор - подател до пощенския оператор - получател. По този начин, при възникване на съмнение, цялата налична информация може да бъде предадена на САД ФР – ДАНС, ако съмнението не отпадне.

Необходими са три стъпки за установяване на рисков базиран подход: оценка на риска, смекчаване на риска и наблюдение на риска. Не се извършва текущо наблюдение, когато не са установени делови взаимоотношения.

Лица по чл. 4, т. 7 от ЗМИП изготвят собствени оценки на риска, като отчитат съответните рискови фактори, включително тези, които се отнасят до клиентите, държавите или географските зони, предлаганите продукти и услуги, извършваните операции и сделки или механизмите за доставка. Публикувани са „Насоки за прилагане на задълженията за мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма за пощенските оператори, лицензирани да извършват ППП съгласно ЗПУ и техните представители по чл. 22 от същия закон, на които е възложено изпълнението на отделни дейности от пощенската услуга, свързани с осъществяването на ППП“ (<https://www.dans.bg/bg/80>) и „Указания за прилагане на мерки срещу финансирането на тероризма и на разпространението на оръжия за масово унищожение“ (<https://www.dans.bg/bg/28>) на официалната интернет страница на ДАНС.

Процедурите, определящи рисков базирания подход, следва като минимум да уреждат:

- начин на установяване качеството на клиента да принадлежи към групата лица, с които може да установят бизнес отношения;
- начин за идентифициране, проверка на идентификационните данни за клиента и проверка за съвпадение със санкционните списъци (скрининг);
- оценка на рисковия профил на клиента;
- мониторинг и анализ на операциите и сделките на клиента.

При извършване на оценка на риска задължените субекти трябва да идентифицират и оценят основните рискове от ИП, ФТ и ФП в следните категории:

- Риск, свързан с клиента: рисковият фактор е свързан със статута на клиента или с неговата дейност (например държавна институция, видни политически лица, лица, чиято дейност предполага опериране с големи обеми пари в брой, неправителствени организации и други подобни), риск от клиент и действителен собственик на клиента;

- Географски риск: държави, юрисдикции и географски райони, с които клиентът има взаимоотношения, адресна регистрация, регистрация по седалище; пример за висок риск, свързан с изпиране на пари или финансиране на тероризъм представляват държави или географски региони, за които е установено, че не прилагат в достатъчна степен международните стандарти за превенция, държави с високо ниво на корупция или престъпна дейност, държави, на които са наложени публично обявени ограничителни мерки от международни организации.
- Продуктов риск, свързан с вида на предоставяната услуга ППП: за всяка предлагана услуга следва да се анализира дали крие рискове за изпиране на пари или финансиране на тероризъм. В обхвата на анализа попада всяка нова или иновативна услуга.
- Риск, свързан с бизнес практики/канали за доставка: механизъм за доставка чрез представители или посредници;
- Допълнителни рискови фактори, които могат да се отчетат при оценката на риска, свързана с дейността на задълженото лице.

Задължените субекти по чл. 4, т. 7 от ЗМИП при изпълняване на задължението за периодична актуализация на собствената им оценка на риска, следва да съобразят и отразят резултатите от актуализирана национална оценка на риска (вкл. и от отделните секторни оценки), както и с резултатите от актуализирана наднационалната оценка на риска на ЕС.

Всеки пощенски оператор, лицензиран да предоставя ППП разработва и приема система за контрол и предотвратяване изпирането на пари, финансирането на тероризъм и на пролиферация при работа с клиенти. Част от системата включва прилагане на адекватни процедури за установяване на бизнес отношения с клиенти, като например за изпълнение на пощенски преводи на стойности над определените в закона прагове или извършване на повече от един пощенски превод от клиент, които поотделно не надвишават определените прагове, но са налице данни, че пощенските преводи са свързани.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП предприемат подходящи действия за управление и ограничаване на установените рискове от изпиране на пари или финансиране на тероризъм, произтичащи от въвеждането на нови продукти, бизнес практики и механизми за доставка, както и от използването на нови или развиващи се технологии при нови или вече съществуващи продукти, бизнес практики и механизми за доставка.

Вътрешните правилата по чл. 101 от ЗМИП се приемат с писмен акт на пощенския оператор в 4-месечен срок от издаване на лицензията за предоставяне на ППП.

Представителите на лицензираните пощенски оператори са длъжни да спазват и прилагат приетите по реда на ЗМИП вътрешни правила на лицензирания пощенски оператор, от името на когото осъществяват дейността си.

II. Извършване комплексна проверка на клиента.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са длъжни да прилагат мерките за комплексна проверка на клиента, предвидени в Глава втора на ЗМИП.

Съгласно чл. 10 от ЗМИП комплексната проверка на клиентите включва:

1. идентифициране на клиенти и проверка на тяхната идентификация въз основа на документи, данни или информация, получени от надеждни и независими източници;
2. идентифициране на действителния собственик и предприемане на подходящи действия за проверка на неговата идентификация по начин, който дава достатъчно основание на лицето по чл. 4 да приеме за установен действителния собственик,

включително прилагане на подходящи мерки за изясняване на структурата на собственост и контрол на клиента;

3. събиране на информация и оценка на целта и характера на деловите взаимоотношения, които са установени или предстои да бъдат установени с клиента, в предвидените в закона случаи;

4. изясняване на произхода на средствата;

5. текущо наблюдение върху установените делови взаимоотношения, задълбочена проверка и анализ на сделките и операциите, извършвани през цялото времетраене на тези взаимоотношения, за да се установи доколко те съответстват на рисковия профил на клиента и на събраната при прилагане на мерките по т. 1 – 4 информация за клиента и/или за неговата стопанска дейност, както и да поддържат и своевременно да актуализират относимите документи, данни и информация.

Ефективното изпълнение на превантивното законодателство срещу ИП и ФТ от страна на задължените лица по ЗМИП, включително познаването на клиента, на неговия действителен собственик ако е юридическо лице, на извършваните операции и сделки и на насрещните страни по тях, позволява на съответното задължено лице да реагира своевременно на наложените целеви финансови санкции от ООН, ЕС и на национално ниво, вкл. да идентифицира частични или пълни съвпадения, и да приложи ефективно необходимите мерки по блокиране на финансови средства и активи, и забрана за предоставянето им на санкционирано лице.

Начин за идентифициране на клиента, проверка на неговите идентификационни данни и проверка за съвпадение в санкционни списъци (скрининг).

Преди установяване на делови отношения с клиент, лицето по чл. 4, т. 7 от ЗМИП се задължава да го идентифицира, да провери идентификационните данни и да провери за съвпадение в санкционни списъци (скрининг). Процедурата включва установяване на самоличността на клиента въз основа на надеждни, независими и обективни източници. Извършването на проверка се удостоверява, като върху хартиения носител, съхраняван в клиентското досие, се постави дата, час и име на лицето, което проверява информацията в регистъра. При поддържане на електронно досие, информационната система следва да е организирана така, че да позволява последваща проверка за времето и служителя, извършил верификацията.

При съмнение за верността на данните, се изисква писмено изявление от клиента или негов упълномощен представител, с което се удостоверява качеството на информацията. Изявлението се предоставя преди установяване на делови взаимоотношения или извършване на услугата.

✓ Установяване и проверка на идентичността на клиент - физическо лице (ФЛ - подател или получател на ППП)

Информация за характеристиките на документите за самоличност, издавани от държавите членки на ЕС и ЕИП може да се намери на интернет страницата: <http://prado.consilium.europa.eu/>.

Пощенският оператор установява и проверява самоличността на клиента, който е физическо лице, на неговия законен представител, или който е едноличен търговец, като проверява описаните по-долу документи. Задължително се проверява валидността на официален документ за самоличност. Събраните данни се съхраняват в клиентското досие и/или в информационна система и като минимум следва да съдържат информацията съгласно Таблица № 1:

Таблица № 1 – Данни, съхранявани в клиентското досие на ФЛ

Тип на клиента	Минимално необходими данни за проверка на идентичността
Физическо лице	<ul style="list-style-type: none"> - имената; - държава на постоянно пребиваване и адрес (номер на пощенска кутия не е достатъчен); - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид, номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента; - всяко гражданство, което лицето притежава; - телефон (факс и адрес на електронна поща – в случай, че разполага с такива)*; - професия*; - работодател*; - дата на установяване на бизнес отношенията; - целта и характера на отношението, което е установено или предстои да бъде установено.
ЕТ	<ul style="list-style-type: none"> - наименование на лицето и фирмата, под която ще се извършва дейността; - адрес по седалище и управление, и адрес за кореспонденция(номер на пощенска кутия не е достатъчен); - актуалния предмет на дейност (посочва се основната дейност, която може да е съвкупност от няколко дейности); - срока на съществуване; - дата и място на раждане на собственика; - ЕИК на търговеца, ЕГН, ЕНЧ или друг уникален идентификационен номер на собственика, определян от чуждата държава; - вид, номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента; - всяко гражданство, което лицето притежава; - телефон (факс и адрес на електронна поща – в случай, че разполага с такива)*; - дата на установяване на бизнес отношенията, цел и характер на отношението, което е установено или предстои да бъде установено.
Данни за упълномощеното лице	<ul style="list-style-type: none"> - имена на лицето; - държава на постоянно пребиваване и адрес (номер на пощенска кутия не е достатъчен); - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента; - всяко гражданство, което лицето притежава; - доказателства за представителната власт.

**Забележка: Данните се събират след преценка, че съществува повишен риск*

✓ Установяване и проверка на идентичността на клиент - юридическо лице (ЮЛ - подател или получател на ППП)

Пощенският оператор проверява идентификационните данни на клиент-юридическо лице, като ги сверява с публикуваната информация в търговския или други подходящи публични регистри. Клиент - чуждестранно ЮЛ представя оригинал или нотариално заверено копие на сертификата за регистрация.

Информацията, събирана от и за клиент - юридическо лице, е представена в следващата таблица:

Таблица № 2 – Данни, съхранявани в клиентското досие на ЮЛ

Тип на клиента	Минимално необходими данни за проверка на идентичността
Юридическо лице	<ul style="list-style-type: none">- наименование;- правноорганизационна форма;- седалище, адрес на управление и адрес за кореспонденция;- актуален предмет на дейност и цел, срок на съществуване;- вид и състав на контролните органи, органите на управление и представителство, включително имената на членовете им, а когато някои от последните са юридически лица или други правни образования – имената на физическите лица, осъществяващи контрола, управлението и представителството;- основно място на търговска дейност;- ЕИК;- копие на лиценз, разрешение или регистрация за извършване на дейност (когато дейността подлежи на оторизационен режим);- оригинал или нотариално заверено копие на официално извлечение за актуално състояние и заверено копие от учредителен договор или акт;- телефон, факс и адрес на електронна поща;- дата на установяване на бизнес отношенията;- цел и характер на деловите отношения или случайната операция, или сделка, което е установено или предстои да бъде установено.
Действителен собственик/ Действителен собственик на фондация, организация с идеална цел или лице, осъществяващо доверително управление на имущество	<ul style="list-style-type: none">- имена;- държава на постоянно пребиваване и адрес (номер на пощенска кутия не е достатъчен);- дата и място на раждане;- ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава;- вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента. Държава на издаване на документа;- общи характеристики на лицата, в чиято полза е създадено ЮЛ, когато е невъзможно да се установи индивидуалния действителен собственик. Примери за такива характеристики могат да бъдат: възрастови граници на групата от физически лица; държава на

	адресна регистрация на лицата от групата; професия на лицата от групата; - брой на лицата от групата.
Данни за законния представител на ЮЛ	- имена на лицето; - държава на постоянно пребиваване и адрес (номер на пощенска кутия не е достатъчен); - дата и място на раждане; - ЕГН, ЕНЧ, друг уникален идентификационен номер, определян от чуждата държава; - вид и номер на документа за самоличност с неизтекла валидност, който съдържа и снимка на клиента. Държава на издаване на документа; - всяко гражданство, което лицето притежава; - доказателства за представителната власт.

За местно юридическо лице се препоръчва да се извършва пряка проверка в публичния търговски регистър, за да се съберат или да се потвърдят данните, свързани с действителния собственик на това юридическо лице. За чуждестранно юридическо лице се извършва аналогична проверка в официалния регистър на съответната държава по седалище на регистрацията.

Проверка на идентификационните данни се извършва и при осъществяване на случайна операция или сключване на случайна сделка на стойност, равна или надвишаваща левовата равностойност на 5000 евро или тяхната равностойност в друга валута, когато плащането се извършва в брой, независимо дали операцията или сделката е осъществена чрез една операция (един ППП), или чрез няколко свързани операции (няколко свързани ППП).

Мерките за комплексна проверка на клиентите се прилага при всеки случай на съмнение за изпиране на пари, съмнение за ФТ/ФП и/или за наличие на средства с престъпен произход, както и винаги когато възникне съмнение за верността, актуалността или адекватността на предоставените идентификационни данни за клиентите и за техните действителни собственици, независимо от стойността на операцията или сделката, рисковия профил на клиента, другите условия за прилагане на мерките за комплексна проверка или изключения, предвидени в ЗМИП и ППЗМИП.

Пощенският оператор може да изисква допълнителни документи и информация, която ще се събира от клиентите с различни нива на риск.

По отношение мерките срещу ИП/ФТ, свързани с видни политически личности, следва да се прилагат „Насоките за установяване и идентифициране на видни политически личности, свързаните им лица и специалните изисквания за комплексна проверка по отношение на тази категория лица“, публикувани на интернет страницата на ДАНС: <https://www.dans.bg/bg/80>.

Съгласно чл. 46, ал. 3 от ЗМИП, държавите, които не прилагат или прилагат непълно международните стандарти в противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма, са определените от Европейската комисия като високорискови трети държави. Списъкът с тези държави се публикува на интернет страниците на ДАНС: <https://www.dans.bg/bg/86>. Списъкът с определените от Европейската комисия високорискови държави се обновява периодично. Всички държави, които не попадат в списъка на Европейската комисия за високорискови трети държави, следва да се считат за държави, които не са високорискови.

Страни, попадащи в черния и сивия списък на FATF, може да намерите на следния уеб адрес: <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/black-and-grey-lists.html>.

Актуална информация за клиенти (податели и получатели на ППП), които са свързани със страни, санкционирани от ООН, може да намерите на следния уеб адрес: https://www.un.org/securitycouncil/sites/www.un.org.securitycouncil/files/subsidiary_organ_series_3apr23_final.pdf.

Актуална информация за страни от типа „данъчен рай“ може да намерите на следния уеб адрес на организацията IMOLIN: <https://www.imolin.org/imolin/finhaeng.html#Map.%20%20Major%20Financial%20Havens>.

Линк към годишната класация "Индекс за възприятие на корупцията" на международната неправителствена организация Transparency International за 2022 г.: <https://www.transparency.org/en/cpi/2024>.

Актуална информация за държави или региони с висок риск от тероризъм или финансиране на тероризъм може да намерите на следния уеб адрес на МВНР: <https://www.mfa.bg/bg/2880>.

Вътрешните правила и процедури по прилагане на ЗМИП и ЗМФТРОМУ на задължените лица следва да съдържат тема за целеви финансови санкции, свързани с ФТ и ФП (като част от мерките срещу финансирането на тероризма и на пролиферацията, или като самостоятелен документ). Скринингът за санкции е ключов контрол, използван за идентифициране, управление и смекчаване на потенциални рискове, свързани с ЦФС и за гарантиране, че задълженото лице не участва във взаимоотношения или операции/сделки в нарушение на санкциите. Служителите на задълженото лице също подлежат на проверка в санкционни списъци по време на процеса на наемане и впоследствие след започване на работа.

Задължените лица следва да извършват скрининг на операции/сделки преди тяхното осъществяване или в реално време, за да гарантират, че няма да допуснат предоставянето на средства или финансови услуги на санкционирани лица.

Мерките за надлежна проверка спрямо списъците за ЦФС, свързани с ФТ и ФП се прилагат:

- при установяване на делови взаимоотношения;
- в хода на деловите взаимоотношения;
- при извършване на случайни сделки и операции;
- в случай на риск от нарушаване или съмнение за нарушаване на целевите финансови санкции, свързани с ФТ и ФП.

Същите са насочени към проверка дали:

- клиент, с който задълженото лице има делови взаимоотношения, или с който възнамерява да ги установи, е обект на целеви финансови санкции;
- планираната или извършената сделка/операция или действие нарушава такива целеви финансови санкции.

Задължените лица проверяват дали техни потенциални или съществуващи клиенти са включени в списъците за ЦФС, свързани с ФТ и ФП. Тази проверка трябва да бъде обстойна. Тя следва да обхваща всички посочени санкционни списъци и платформи:

- Национален списък по чл. 4б, т. 3 от ЗМФТРОМУ - <https://www.dans.bg/bg/28>;
- Санкционни списъци по резолюции на ООН за ФТ и ФП - <http://www.un.org/securitycouncil/content/un-sc-consolidated-list>;
- Комуникационна платформа на Министерство на външните работи - <https://www.mfa.bg/bg/ministerstvo/un-sanctions>;
- Санкционни списъци по регламенти на ЕС за ФТ и ФП - <https://data.europa.eu/apps/eusanctionstracker/>.

Клиентските досиета съдържат информация за всички действия, които са извършени във връзка с идентифицирането на ФЛ и ЮЛ, идентификация на

действителните собственици и проверка на идентификацията, проверка за съвпадение в санкционни списъци (ООН/ЕС/България), идентифициране на лице по чл. 36 от ЗМИП, установяване произхода на средства, оценка на рисковия профил на клиента и т.н.

Базите от данни и клиентските досиета за клиентите и бизнес отношенията се актуализират периодично, като периодите за актуализация се определят съобразно установения риск и вида и обема на извършваната от клиента дейност, и се посочват в приетите от пощенския оператор Вътрешните правила за контрол и предотвратяване на изпирането на пари. Базите от данни и клиентските досиета за клиентите и бизнес отношенията с потенциално по-висок риск се преглеждат и актуализират на по-кратки периоди.

Опростена комплексна проверка на клиента.

Мерки за опростена комплексна проверка са неприложими винаги, когато има съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризъм, когато трябва да се приложи разширена комплексна проверка или когато клиентът или ситуацията са оценени като среден или по-висок риск. Мерки за опростена комплексна проверка могат да се прилагат само при кумулативното наличие на предвидените в ЗМИП и ППЗМИП условия. Мерки за опростена комплексна проверка могат да се прилагат само след като пощенския оператор по чл. 4, т. 7 от ЗМИП е уведомил предварително САД ФР – ДАНС за идентифицираните категории клиенти, продукти и услуги с по-нисък риск и за намерението да се прилагат опростени мерки за комплексна проверка спрямо тях.

Не се допуска извършването на опростена комплексна проверка в случаите на съмнение за ФТ.

Разширена комплексна проверка на клиента.

Лицето по чл. 4, т. 7 от ЗМИП е длъжен винаги да прилага мерки за комплексна проверка на клиентите, но някои ситуации изискват прилагането на мерки за разширена комплексна проверка в случаите и по реда, предвидени в ЗМИП (Глава втора, Раздел IV). Разширената комплексна проверка на клиентите трябва да се прилага за физически и юридически лица, които представляват по-висок риск.

Съгласно чл. 46, ал 1 от ЗМИП лицата по чл. 4, т. 7 прилагат съобразно установения риск следните мерки за разширена комплексна проверка по отношение на деловите си взаимоотношения, операциите и сделките с лица от държави, които не прилагат или не прилагат напълно международните стандарти в противодействието на изпирането на пари и финансирането на тероризма:

1. събират допълнителна информация относно клиентите и техните действителни собственици;

2. събират допълнителна информация относно планирания характер на деловите взаимоотношения;

3. събират информация за източника на имущественото състояние на клиентите и техните действителни собственици;

4. събират информация относно основанията за планираните или извършените операции и сделки;

5. изискват одобрение от служител на висша ръководна длъжност на лицето по чл. 4 за установяване или за продължаване на делови взаимоотношения с лица от държавите по ал. 3 и 5;

6. поставят под текущо и разширено наблюдение деловите си взаимоотношения, операциите и сделките с лица от тези държави, като повишават броя и честотата на извършваните проверки и идентифицират схеми на сделки и операции, които налагат допълнително проучване;

7. други мерки по преценка от лицето по чл. 4 съобразно установения риск.

Прилагат се мерки за разширена комплексна проверка в следните случаи:

1. при встъпване в делови взаимоотношения с лица по чл. 36 от ЗМИП и в хода на такива взаимоотношения, както и при извършване на случайна операция или сделка по чл. 11 от ЗМИП с лица по чл. 36;

2. при встъпване в делови взаимоотношения и в хода на такива взаимоотношения, както и при извършване на случайна операция или сделка с физически лица, юридически лица и други правни образувания, установени във високорискови трети държави по чл. 46 от ЗМИП;

3. при продукти, операции и сделки, които биха могли да доведат до анонимност и по отношение на които не са предвидени допълнителни мерки по ЗМИП;

4. при нови продукти, бизнес практики и механизми за доставка, когато същите са оценени като високорискови по реда на глава седма от ЗМИП;

5. във връзка с нови технологии при нови или вече съществуващи продукти, бизнес практики и механизми за доставка, когато същите са оценени като високорискови по реда на глава седма от ЗМИП;

6. при сложни или необичайно големи сделки или операции, при сделки или операции, които се извършват по необичайни схеми, както и при операции и сделки без явна икономическа или законна цел;

7. при кореспондентски отношения с институция-респондент или лице-респондент от друга държава;

8. във всички други случаи, при които по реда на глава седма от ЗМИП е установен по-висок риск от изпиране на пари или финансиране на тероризъм.

III. Уведомяване за съмнителни сделки/операции и клиенти, за приложена мярка по блокиране или забрана за предоставяне на средства, други активи и финансови услуги.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са длъжни да уведомяват САД ФР – ДАНС за съмнителни сделки/операции и клиенти, незабавно след възникване на съмнението. За целта на интернет страницата на ДАНС са публикувани „Указания за уведомяване на САД ФР – ДАНС по чл. 72 от ЗМИП и чл. 9 от ЗМФТ“: <https://www.dans.bg/bg/80>, и образци на уведомления за съмнителна сделка/операция/клиент, за плащане в брой на стойност над 30 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, съгласно чл. 76, ал. 1 от ЗМИП и чл. 54, ал. 1 от ППЗМИП: <https://www.dans.bg/bg/83>.

При изпълнението на мерките срещу ФТ и ФП има три вида докладване/уведомяване:

1. Уведомяване на компетентните органи по чл. 3, ал. 2 от ЗМФТРОМУ за приложена мярка по блокиране или забрана за предоставяне на средства, други активи или финансови услуги – *при пълно (реално) съвпадение в санкционните списъци за ФТ и ФП* (приложимо за всички физически и юридически лица в България).

С оглед на по-бързо изпълнение на изискването за този вид уведомяване от страна на задължените лица по чл. 4 от ЗМИП, уведомяването на един от посочените компетентни органи в чл. 3, ал. 2 от ЗМФТРОМУ, а именно ДАНС, може да се извърши чрез подаване на уведомление за съмнителна активност (SAR) към САД ФР - ДАНС чрез

използването на системата “goAML”, с изрично упоменаване, че това се извършва на основание чл. 3, ал. 2 от ЗМФТРОМУ.

2. Докладване към министъра на вътрешните работи и председателя на ДАНС при знание, че дадени операции или сделки са насочени към ФТ – *отнася се и за операции/сделки, които може да не са свързани със санкционни списъци* (приложимо за всички физически и юридически лица в България) – чл. 9, ал. 1 от ЗМФТРОМУ.

Ако този вид докладване се извършва от задължените лица по чл. 4 от ЗМИП, трябва да бъде уведомена и САД ФР - ДАНС – чл. 9, ал. 3 от ЗМФТРОМУ.

3. Уведомяване на САД ФР - ДАНС при съмнения, че дадени операции или сделки са насочени към ФТ и/или ФП по реда на 9, ал. 3 от ЗМФТРОМУ и чл. 72 от ЗМИП (вкл. при невъзможност за идентифициране или проверка идентификацията на клиент по реда и условията на ЗМИП) – *при частични съвпадения в санкционните списъци за ФТ и ФП или при съмнения за дейности по ФТ или ФП, които не са свързани с лица от санкционни списъци* (приложимо само за задължените лица по чл. 4 от ЗМИП).

Задължените лица трябва да обръщат специално внимание на всички сложни или необичайно големи сделки или операции, всички сделки или операции, които се извършват по необичайни схеми, както и всички сделки и операции, които нямат явна икономическа или законна цел, дори в случаите, в които все още не са открити причини за съмнение за изпиране на пари, финансиране на тероризъм или на пролиферация във връзка с такива сделки. Следва да прилагат индикатори (критерии), в т.ч. и специфични индикатори на пощенските оператори, предоставящи ППП, за идентифициране на лица и преводи, по отношение на които има основание да се подозира изпиране на пари или ФТ и ФП. Предприемат действия във връзка със съмнителни сложни, необичайни и големи сделки или операции, включително мерки за предотвратяване на по нататъшни действия във връзка със съмнително действие или операция.

IV. Прилагане на мерките по чл. 3, ал. 1 от ЗМФТРОМУ от задължените лица.

За да могат да приложат мярка по чл. 3, ал. 1 от ЗМФТРОМУ, когато е необходимо, пощенските оператори, извършващи ППП и техните представители следва да разполагат с ефективна система за установяване на лицата, включени в санкционен списък, и на активите, които трябва да бъдат блокирани.

Изисква се задължените лица незабавно да блокират средства, принадлежащи и собственост (частично или изцяло) на лица, включени в списъците на ООН/ЕС (т. 1, 2, 4 и 5 от чл. 4б на ЗМФТРОМУ), или на лица, чиито активи трябва да бъдат блокирани въз основа на националния списък (чл. 4б, т.3 от ЗМФТРОМУ). Очаква се всяка система за електронно наблюдение да включва скрининг спрямо санкционните списъци в съответствие с приложимите санкционни режими, и да разполага с функция за блокиране в реално време. Задължените лица са винаги отговорни за ефективността на тяхната система за засичане на съвпадения в санкционен списък, а не доставчикът на услугата или компетентният орган, който осведомява задължените лица за ЦФС.

Задължените лица трябва ясно да определят екипа, отговорен за идентифицирането на санкционирани клиенти/операции, както и дали втори екип трябва да валидира резултатите и да потвърди необходимостта от блокиране на активи. След потвърждаване на блокирането, то трябва да бъде съобщено на съответния орган и на определената вътрешна точка за контакт, отговорна за иницирането на блокирането. Точката за контакт трябва след това да стартира процеса на блокиране и да документира процеса по блокирането на активите.

Блокиране на достъп

При идентифициране на реално съвпадение се изискват незабавни действия за блокирането на активите на санкционираните лица. Това води до забрана на всякакви операции, включващи блокираните активи без надлежно разрешение (съгласно чл. 6, ал. 6-8 от ЗМФТРОМУ).

Освен това е изключително важно съответните компетентни органи (председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, министъра на вътрешните работи, министъра на финансите и Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество - чл. 3, ал. 2 от ЗМФТРОМУ) да бъдат своевременно уведомени за предприемането на такива действия в съответствие с приложимото законодателство. Уведомлението трябва да бъде изчерпателно, да описва естеството, вида и стойността на блокираните активи. Блокирането на активи включва предотвратяване на прехвърлянето, преобразуването, разпореждането или движението на средства и ресурси, притежавани или контролирани от санкционирани лица, образувания или организации.

Дейностите по блокирането трябва да започнат незабавно след получаване на информацията относно блокирането на активи. Това включва идентифициране на всички активи на клиента и съставяне на изчерпателен списък с тях. Освен това трябва да се идентифицира отговорна длъжност/екип, който да отбележи клиента като санкциониран в съответното клиентско досие и в тези на всички засегнати физически и юридически лица.

В случаите, когато операция подлежи на мярка по чл. 3, ал. 1 от ЗМФТРОМУ трябва да се предприемат конкретни действия както за входящите, така и за изходящите операции.

Препоръчително е задължените лица по чл. 4 от ЗМИП да се свържат превантивно със САД ФР – ДАНС, ако имат съмнения или несигурност относно това как да уведомят за извършено блокиране на активи и/или съмнения за заобикаляне на ЦФС за ФТ и ФП.

Прекратяване на бизнес отношения

Когато даден пощенски оператор идентифицира бизнес отношение, което го излага на рискове от санкции, решението за прекратяване трябва да бъде информирано чрез цялостен анализ на правните задължения съгласно приложимия санкционен режим. Това включва не само идентифициране на пряко излагане към санкционен риск, но и разбиране на последиците от секторните санкции, които могат да ограничат видовете операции и услуги, предоставяни на определени лица или в определени региони. Задължените лица следва да оценят преките и непреките ползи, които биха могли да се натрупат за санкционираните лица чрез продължаване на бизнес отношения с тях, като гарантират, че икономически ресурси или услуги не улесняват косвено санкционирани дейности.

При вземане на решение за прекратяване на бизнес отношение поради излагане на санкции, задължените лица следва да познават правните и договорни последици от такова прекратяване. Това включва преглед на договорните задължения, включително клаузите за прекратяване и потенциала за правни оспорвания от контрагента.

V. Обучение на служителите по задълженията, наложени със ЗМИП и ЗМФТРОМУ.

Всички лица по чл. 4, т. 7 от ЗМИП са задължени да осигурят непрекъснато обучение на служителите си, за запознаването им с правилата, свързани с ИП/ФТ/ФП, което да ги подпомогне при разпознаването на операции и действия, които могат да бъдат свързани с ИП/ФТ/ФП или всяко друго сериозно престъпление, свързано с ИП/ФТ/ФП, а също и с процедурите, които трябва да се спазват в тези случаи.

Съгласно чл. 101, ал. 11 от ЗМИП лицата по чл. 4, т. 7 са длъжни да осигуряват въвеждащо и продължаващо обучение на служителите си за запознаването им с изискванията на ЗМИП, ЗМФТРОМУ и актовете по прилагането им, както и с вътрешните

правила по този член, включително провеждане на текущи програми за обучение, насочени към разпознаване на съмнителни операции, сделки, източници и клиенти и към предприемане на необходимите действия при възникнали случаи на съмнение за изпиране на пари или финансиране на тероризма.

VI. Съхраняване на информация.

Лицата по чл. 4, т. 7 от ЗМИП съхраняват за срок от 5 години всички събрани и изготвени по реда на ЗМИП и ППЗМИП документи, данни и информация. Конкретните изисквания и началото на срока се съдържат в чл. 67 от ЗМИП. Съгласно чл. 68 от ЗМИП документите и информацията следва да се съхраняват така, че да са на разположение на САД ФР – ДАНС, съответните надзорни органи и на одиторите и да се предоставят на САД ФР – ДАНС при поискване в оригинал, служебно заверен препис, извлечение или справка в определения срок и формат. Предоставянето на информация не може да бъде отказано или ограничено по съображения за служебна, банкова, търговска или професионална тайна или че същата представлява данъчна и осигурителна информация или защитена лична информация.

С оглед изпълнение на изискванията на ал. 1 и 2 на чл. 68 и на чл. 67 от ЗМИП, в посочените в чл. 101, ал. 2, т. 10 от същия закон условия и ред за събиране, съхраняване и разкриване на информация се включват и ясни правила, които да позволяват навременно и пълно предоставяне на изискваната при условията и по реда на ЗМИП и ЗМФТРОУ информация, включително относно поддържането от тях към момента или през предхождащия запитването 5-годишен период на делови взаимоотношения с определени лица, както и относно естеството на тези взаимоотношения, посредством сигурни канали, правила за нейната защита при предоставяне, както и за спазване на ограниченията на чл. 80 от ЗМИП и на чл. 9, ал. 13 от ЗМФТРОУ.

Настоящите Указания са утвърдени със Заповед № РД-07-706/17.12.2025 г. на председателя на КРС.

Указанията следва да се разглеждат едновременно с публикуваните материали в раздел „Мерки срещу изпирането на пари, финансирането на тероризма и на разпространението на оръжия за масово унищожение“ на www.dans.bg (<https://www.dans.bg/bg/activities/money-laundry-restrictions>).